

Vyhlašujeme sbírku SOS Česko

15.11.2022 - Eva Kroupová | Člověk v tísni

„Abychom zvládli udržet a především rozšířit naši pomoc, vyhlašujeme dnes sbírku SOS Česko. I když ve výjimečných případech budeme zprostředkovávat potravinovou pomoc, darované finance využijeme hlavně na posílení help linky a zajištění sociální práce a poradenství v terénu. Věřím, že většina z nás energetickou krizi a zvyšování cen obecně zvládne. V Česku jsme už v minulosti prokázali, že když jde do tuhého, dokážeme si poradit,“ říká Šimon Pánek, ředitel Člověka v tísni.

Přispějte do Sbírký SOS Česko:

Stát nabízí pomoc, lidé o ni ale nežadají. Nevědí jak nebo se i stydí

Záchranným lanem pro mnohé může být státní příspěvek na bydlení. Nárok na něj může mít domácnost s náklady na bydlení (nájem, elektřina, plyn, služby, vodné apod.) převyšující 30 % (v Praze 35 %) čistých příjmů. Jeho průměrná výše je 4000 korun měsíčně, nejde tedy o nevýznamnou částku. A přestože se výdaje lidem navyšují, čerpání příspěvku od září 2021 výrazně neroste. Lidé často netuší, že existuje nebo nevědí, jak si o něj zažádat. Někteří se také stydí, protože je to poprvé, kdy takovou pomoc potřebují.

„Zvyšující se tlak na domácí rozpočet dnes pocítují i lidé s vyššími příjmy. Pětina obyvatel v příjmové chudobě se již podle květnového průzkumu PAQ Research potýkala s velkými obtížemi, dalších 70 % z nich přiznávala určité nesnáze. Situace mnoha rodin je dnes ještě komplikovanější. Přitom příspěvek na bydlení kvalifikovaným odhadem využívá pouze 25 % domácností z těch, které na něj mají nárok. V případě nejzranitelnější skupiny, seniorů, je to dokonce jen 15 %. Pokud v současné době čerpá příspěvek cca 150 tisíc domácností, 450 tisíc domácností příspěvek nečerpá, ačkoliv by na něj měla nárok,“ konstatuje expert na dluhovou a sociální problematiku Člověka v tísni Daniel Hůle.

„Jen na naši help linku se od začátku roku dovolalo více než 17 000 lidí v nouzi, tj. téměř dvojnásobek v porovnání se stejným obdobím minulého roku. Lidé nám volají kvůli svým dluhům a exekucím, v posledních měsících ale stále častěji řešíme i vysoké nedoplatky a zálohy na energie,“ upozorňuje koordinátorka dluhových poradců a help linky Renata Bořkovcová.

Jak pomohla help linka s půjčkami na zálohy a vysokým nedoplatkem za energie Lucii?

Naše help linka pomohla například bezradné paní Lucii, svobodné matce postiženého dítěte. Úspěšně prošla insolvenčí a zbavila se všech svých dluhů, s nástupem energetické krize si ale byla nucená opět začít půjčovat. Zvýšené zálohy řešila mikroúvěry, jenomže pak přišla rána v podobě nedoplatku za energie 23 tisíc korun, na který už si musela vzít větší půjčku. Když se dovolala našemu poradci, měla za své půjčky, dohromady 56 tisíc korun, poskytovatelům zaplatit i s úroky 150 tisíc – na měsíčních splátkách zhruba 11 tisíc korun!

„Nejdříve jsem klientce doporučil, aby si zažádala o příspěvek na bydlení, který jí pomůže s hrazením drahých energií. Ten se jí podařilo získat ve výši 2 436 korun na měsíc. Dál jsem zmapoval všechny její aktuální závazky – čtyři smlouvy u nebankovních společností uzavřené v rozporu se zákonem se podařilo zneplatnit s tím, že původní dlužné částky klientka již uhradila splátkami. U dvou dalších se podařilo uzavřít smír, který jí stanovil splátky pouze 240 korun po dobu 12 měsíců, aby splatila

částky do výše původní půjčky,“ popisuje poradce help linky Jaroslav Mašek. O největší půjčce, 19 tisíc korun, dosud jedná s věřitelem. Cílem je, aby z nemravných měsíčních splátek 11 tisíc korun bylo jen 2 230 a klientka je byla schopná hradit ze svého rozpočtu a nepropadala se do dalších půjček.

Martina díky poradenství help linky získala pravidelný příspěvek na bydlení 6971 korun

Podobnou situaci s námi řešila i vystrašená paní Martina s tím, že jí dodavatel energií vyčíslil nedoplatek ve výši 36 tisíc korun. K tomu má nově platit měsíčně 7 tisíc korun zálohy, místo 2 600 korun. Pro samoživitelku dvou malých dětí, která byla nucena již v minulosti si nabrat půjčky dohromady ve výši 90 tisíc korun, byla tato kombinace likvidační.

Martina se hrozila situace, že se splátkami (i s úroky měla zaplatit 250 tisíc!) dostane do prodlení a skončí v exekucích. Poctivě totiž splácela až do chvíle, kdy jí k tomu přibyl vysoký nedoplatek za energie a zvýšení záloh. Díky poradenství help linky si zažádala o příspěvek na bydlení, který jí byl přiznán v pravidelné výši 6 971 korun. Během dvou měsíců se také podařilo zneplatnit všechny její úvěrové smlouvy u nebankovních společností, které byly uzavřeny nezákonným způsobem. Společnosti jí navíc musely vrátit přeplatky původních dlužných částek ve výši 92 tisíc korun. Martina je tak dnes nejen bez dluhů, ale měla i z čeho zaplatit nedoplatek za energie a ještě bude mít s dětmi hezké Vánoce. *„Ještě jednou Vám za vše hrozně moc děkuji. Zachránil jste mi psychické zdraví,*“ zaslala písemně svůj dík našemu poradci šťastná Martina.

Proč považujeme pomoc help linky za efektivní?

Zkusíme ilustrovat ještě jednoduchými počty, proč považujeme pomoc naší help linky za efektivní. Na vyřízení jedné žádosti o pomoc potřebujeme 225 korun (mzda poradce). Výsledkem může být zajištění šestiměsíční podpory státu v průměrné výši 4 000 korun, celkem tedy 24 000 korun. Nebo konkrétní návrh, jak předejít exekuci a propojení s našimi pracovníky v terénu.

Co dalšího plánujeme?

Přímo v terénu máme tým 210 sociálních pracovníků a dluhových poradců, který chceme udržet a posílit. Naše podpora většinou nekončí jednorázovým poradenstvím.

„Terénní sociální pracovnice či pracovník s klientem analyzuje jeho příjmovou a výdajovou situaci, vyhodnocuje, na co má ze státní sociální podpory a dávek hmotné nouze nárok a jak je schopný si o ně sám požádat. Případně pomáhá i s vyplněním formulářů, jednáním s úřady, dovysvětlí klientovi vše nesrozumitelné a poradí s dalšími potřebnými kroky,“ říká vedoucí sociálních služeb Kateřina Dosoudilová.

Poskytuje komplexní servis zahrnující rovněž základní poradenství, jak doma uspořít energie, jak často a o kolik si navyšovat zálohy, a tím se vyvarovat vysokým nedoplatkům. Pomáhá i například s výběrem a dojednáváním změny dodavatele nebo splátkového kalendáře u stávajícího v případě velkého nedoplatku a také stanovit výši splátek tak, aby bylo v možnostech klienta je platit. Stejnou službu poskytuje i např. směrem k pronajímateli bytu, je-li potřeba po získání příspěvku na bydlení domluvit a nastavit splátky neuhrazeného nájmu. V případě nouzové situace, poskytuje nebo zprostředkovává také potravinovou pomoc, vyřizuje dávku mimořádné okamžité pomoci a vše, co je dál potřeba, dokud se situace klienta nestabilizuje.

Terénní pracovník pomáhá Vladimírovi, kterému po zaplacení zvýšených záloh nezbývalo na jídlo

Tak jak tomu je v případě pana Vladimíra, seniora, kterému kvůli navýšení záloh na energie

nezbývaly finance na jídlo. Nebo v případě jednadvadesátiletých manželů, kteří se na nás v zoufalství obrátili s tím, že jim dodavatel bez varování odpojí plyn, protože nesouhlasili s navýšením záloh ze 4 tisíc korun na 22 tisíc. Nemohli si zatopit, ani si nic uvařit, až z toho oba onemocněli.

„Cílem námi prosazovaných změn je, aby dávky dokázaly reagovat na prudké zdražování, protože prodleva v pomoci státu může snadno vést k nárůstu neřešitelných dluhů domácností.“

Terénní pracovník pružně reaguje i na další zjištění, např. má-li klient dluhy, poskytuje mu základní informace, eventuálně ho propojí s našimi dluhovými poradci.

Jednáme s ministrem a politiky, aby domácnostem nepřibývaly neřešitelné dluhy

Kromě přímé pomoci lidem usiluje naše organizace také o systémové změny. „Od podzimu loňského roku se aktivně podílíme na přípravě návrhů úpravy parametrů příspěvku na bydlení. Jsme součástí pracovní skupiny ministerstva práce a sociálních věcí, která má tuto agendu na starosti. Průběžně o systémových změnách jednáme s ministrem, případně s dalšími politiky. Konkrétně jsme se podíleli na úpravách normativních nákladů, které stanovují strop právě příspěvku na bydlení, a to již na přelomu roku 2021 a 2022. Stejně jako nyní od října, kdy došlo k významnému navýšení zvláště u jedno- a dvoučlenných domácností, což se týká především chudých seniorů,“ popisuje náš expert na sociální a dluhovou problematiku Daniel Hůle.

Obdobně jsme se snažili o valorizaci životního minima, které ovlivňuje celou řadu sociálních dávek, jako například dětské přídatky. Nakonec k ní došlo v dubnu 2022, červnu a další zvýšení proběhne opět od ledna 2023. Opakovaně jsme také vyjednávali ohledně valorizace samotných dětských přídatků, která bude od ledna příštího roku.

„Cílem námi prosazovaných změn je, aby dávky dokázaly reagovat na prudké zdražování, protože prodleva v pomoci státu může snadno vést k nárůstu neřešitelných dluhů domácností,“ podotýká Daniel Hůle.

Na nejpálčivější otázky k energiím odpovídáme na našem webu [jakprezidtluhy.cz/zkrocene-energie](https://www.jakprezidtluhy.cz/zkrocene-energie).

**jména klientů byla na jejich přání změněna*

<https://www.clouekvtisni.cz/vyhlasujeme-sbirku-sos-cesko-9659gp>